

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, a 18 de desembre de 2006

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- En data 13 de gener del 2004 la representació processal de la Sra. I.A.S., els Srs. S.O.A. i J.C.O., la Sra. L.S.S. i els fills menors d'edat de la primera, D.O.A. i A.O.A. representats per ella va formular demanda en reclamació de la quantitat de 250.000 euros contra el Sr. A.M.M. i la companyia F.A. S.A., argumentant que la citada suma els hi corresponia per tal de compensar els danys morals soferts pels seus mandants com a conseqüència de l'accident del què va ser víctima el seu espòs, pare, fill i germà del què havia estat declarat responsable el demandat i a resultes del què el Sr. J.O. va quedar afectat per gravíssimes seqüeles.

II.- La representació processal de la companyia F.A. S.A. i del Sr. A.M.M. va contestar a la demanda al·legant en primer lloc la prescripció de l'acció i, subsidiàriament, argumentant que els familiars de la persona que ha patit un dany no poden al·legar danys morals quan aquesta ha sobreviscut al sinistre, que els danys morals no es poden confondre amb els materials que ja van ser indemnitzats pels demandats, que sols els poden al·legar els familiars que conviuen amb la víctima i que, en tot cas, les quantitats que es reclamen són excessives, ja que el perjudici sofert mai es pot equiparar, ni menys encara superar, al que seria degut en cas de defunció.

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

III.- La Sentència de l'Hble. Tribunal de Batlles de data 11 d'abril del 2006 va desestimar l'excepció de prescripció i va estimar parcialment la demanda, condemnant solidàriament als demandats al pagament de 60.000 euros a la Sra. I.A., 40.000 euros a cada un dels tres germans O.A., 20.000 euros a la Sra. L.S.S. i 10.000 euros al Sr. J.C.O., sense fer especial pronunciament respecte de les costes judicials.

IV.- Contra la citada Sentència presenta recurs en primer lloc la representació processal del Sr. A.M.M. i la companyia F.A. S.A. i, pels arguments continguts en les seves conclusions, demana la seva revocació donant lloc a l'excepció de prescripció formulada i, subsidiàriament, fixant les indemnitzacions que es concedeixin en 12.000 euros per la Sra. I.A., 6.000 euros per cada un dels seus tres fills, no atorgant a la Sra. L.S.S. cap indemnització o subsidiàriament fixant-la en 3.000 euros i fent el mateix respecte al Sr. J.C.O..

V.- Contra la mateixa Sentència formula igualment recurs d'apel·lació la representació de la part agent i, pels arguments continguts en les seves conclusions, demana que es condemni a les demandades al pagament de les costes processals tant de la primera com de la segona instància i pel que respecta al Sr. J.C.O. i a la Sra. L.S.S., que es doni lloc a la totalitat de la reclamació efectuada, és a dir es fixi la indemnització en 30.000 i 40.000 euros respectivament.

Ha actuat com a magistrat ponent la M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI.

FONAMENTS DE DRET

I.- Ha quedat acreditat a les actuacions que, per Sentències de dates 15 de febrer i 13 de novembre del 2002 del M.I. Tribunal de Corts i del M.I. Tribunal Superior de Justícia, el Sr. A.M.M. va ser condemnat com autor d'un delictes major per imprudència i d'un delictes menor de conducció sota la influència de begudes alcohòliques. S'ha provat també que com a conseqüència d'aquest accident, que va tenir lloc el dia 7 de febrer del 1999, el Sr. J.O. va patir lesions gravíssimes, restant des d'aquell moment en una situació d'incapacitat total i que per aquest fet alguns dels seus familiars van

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

patir i pateixen danys morals de major o menor gravetat que no han estat compensats, mentre que els demandats ja van ser condemnats a pagar la corresponent indemnització pels danys soferts per la víctima del sinistre. És cert igualment que la demanda que dóna origen al present procediment la van presentar els familiars del Sr. O. el dia 13 de gener del 2004.

Atesos aquests fets, els recurrents consideren, igual que ho feien al oposar-se a la demanda, que l'acció ha prescrit per haver transcorregut més d'un any des de la producció del sinistre, ja que, si bé posteriorment es va seguir un procediment penal, els familiars de la víctima mai s'hi van personar, podent-ho fer, demostrant d'aquesta manera la seva voluntat unívoca de renunciar al seu eventual dret a ser indemnitzats pel perjudici moral sofert.

II.- Per tal de resoldre el litigi plantejat cal posar de relleu que la Jurisprudència d'aquesta Sala és unànime en destacar que, mentre el termini per exercitar l'acció de responsabilitat civil derivada de la Lex Aquilia és d'un any a partir de la producció del dany, quan la responsabilitat deriva d'una conducta qualificada com delictes el termini és de trenta anys a comptar a partir del moment en què es comunica la Sentència penal en virtut del que estableix l'Usatge *Omnes Causae*, (SSTSJA de 29 d'abril del 1999 i 22 de gener del 2004) i que en aquest darrer cas els perjudicats poden optar per exercitar l'acció penal o la civil una vegada dictada la Sentència penal. En aquest sentit, l'article 18 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal disposa que: *L'acció civil pot ser exercida per tota persona que hagi sofert danys i perjudicis causats pel delictes o la contravenció penal. Pot intentar-se conjuntament amb l'acció penal o separatament en judici civil. En aquest darrer cas no es pot exercir l'acció civil fins que hagi estat resolta l'acció penal per sentència ferma o es dicti aute de sobreseïment definitiu o provisional.*

És cert que habitualment és la víctima directa d'aquest dany la que reclama una indemnització per danys i perjudicis i que quan l'actuació que ha originat el perjudici constitueix un delictes és el Tribunal Penal el que aplica la pena corresponent i fixa la responsabilitat civil, ja que, fins i tot en el cas que el perjudicat no

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

ho demani, el Ministeri Fiscal exercitarà l'acció civil (articles 5 i 18 de la Llei Qualificada de Modificació del Procediment penal), a menys que la víctima renunciï a reclamar-la, o es reservi el seu dret a fer-ho davant de la jurisdicció civil.

No obstant, en ocasions, com succeeix en el cas present, altres persones pròximes a la que ha patit el dany es poden veure afectades per la seva mort o per la situació d'incapacitat en la què aquesta queda, de tal manera que estan legitimats per reclamar una indemnització que contraresti, al menys en part, el dany moral que pateixen. La demanda la poden interposar, igual que els perjudicats de manera directa, en el termini d'un any a comptar del moment en què coneguin l'abast dels danys o, en el cas que l'actuació lesiva es qualifiqués com delicte, en el termini de 30 anys a partir de la notificació de la Sentència penal, ja que, com el procediment penal s'ha de tramitar de manera preferent al civil cal esperar que es dicti Sentència penal per tal que es fixi la indemnització en la jurisdicció civil. Els perjudicats indirectes es poden personar també en el procediment penal, però sols es pot condemnar al responsable del dany a pagar els danys morals que haguessin pogut patir en el cas que aquests s'hi personin i ho demanin.

Malgrat tot, entenem que els perjudicats indirectament per la comissió d'un delicte no estan obligats a personar-se al procediment penal i el fet de no fer-ho no pot portar a presumir que han renunciat a reclamar la indemnització a la què poguessin tenir dret, raó per la què estan legitimats per dirigir-se contra aquell que ha estat considerat responsable del dany una vegada s'ha declarat penalment.

III.- Al·lega igualment la recurrent que el dany material que va ocasionar el sinistre del que va ser declarat responsable el recurrent ja va ser indemnitzat en el seu moment, de tal manera que ara sols pot ser indemnitzat el dany moral i sols aquell que afecta als familiars que convisquin amb la víctima. No obstant, cal considerar que, malgrat és cert que els danys que pateixen els familiars que conviuen amb la víctima poden ser superiors als que afecten a aquells que viuen independentment, ja que als primers constantment se'ls hi fa present la situació en la què es troba aquesta, això

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

no exclou que persones lligades a ella afectivament, com ara la mare del Sr. O., no pateixin danys morals al recordar la situació en la què es troba el seu familiar, encara que no el vegin cada dia. Per aquest motiu, tenint en compte que els informes mèdics que consten a les actuacions posen de relleu l'afectació que pateix la Sra. L.S.S. i que en aquest cas la indemnització concedida és inferior a la que es dóna a l'esposa i als fills de la víctima, cal considerar-la correcta. El mateix es pot dir respecte del germà de la víctima, ja que també és comprensible que el Sr. J.C.O., que s'ha acreditat que ha donat suport a la família en tot moment, hagi vist alterada la seva vida habitual i pateixi danys morals al constatar l'estat del seu germà, sense que es pugui dir que sols està reclamant perjudicis materials, ja que el que mostra l'actuació del germà de la víctima és que té un lligam molt estret amb la família que porta a presumir que la seva afectació emocional també havia de ser important, com d'altra banda posen de relleu els informes mèdics, i les repercussions en la seva vida ordinària molt grans, encara que en aquest cas el perjudici sigui menor i també ho sigui la indemnització concedida, que igualment compartim.

Per últim, cal posar de relleu que, encara que la justificació del per què es concedeix en cada cas una suma concreta de indemnització és sempre molt difícil, ja que no existeix cap norma legal al Principat a la qual es puguin cenyir els Tribunals, ni tampoc precedents jurisprudencials, que en tot cas mai contemplen casos iguals, ni vinculen a les decisions que es prenguin en un altre supòsit, entenem que la decisió de la Sentència recorreguda és correcta, ja que l'estat de salut física i mental del Sr. O. és realment molt greu i per tant ha d'afectar greument als seus familiars. D'altra banda, la indemnització concedida es modula tenint en compte que el dany patit pels familiars que conviuen o han conviscut amb la víctima ha estat més greu, mentre que disminueix però no es suprimeix en el cas de la seva mare i es limita encara més sense tampoc suprimir-la en el cas del germà.

IV.- En desestimar-se el recurs procedeix imposar les costes del mateix a la part recurrent de conformitat amb el que disposa el Codi 7,51,5.

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

V.- Pel que fa al recurs presentat per la Sra. I.A.S., els Srs. S.O.A., J.C.O. i la Sra. L.S.S. i els fills menors D.O.A. i A.O.A. representats per la seva mare, al·leguen els recurrents que consideren injust que la Sentència d'instància no hagi imposat les costes processals als demandats, que els han obligat a recórrer als Tribunals per tal de defensar els seus drets.

Els arguments de la recurrent en aquest punt han de ser acceptats tenint en compte que en el cas present a la demanda es reclamava la suma conjunta de 250.000 euros i la Sentència en concedeix 210.000, raó per la què cal estendre que l'estimació ha estat substancial i que no existeixen raons de complexitat o dubtes de fet o de dret que expliquin la no imposició les costes a la demandada.

VI.- Argumenta en segon lloc la recurrent que la Sra. L.S.S. i el Sr. J.C.O. han patit també greus perjudicis morals com a conseqüència del sinistre que va afectar al seu fill i germà, raó per la què entenen que cal admetre la indemnització sol·licitada de 40.000 i 30.000 euros respectivament.

Tal com hem manifestat anteriorment, resulta especialment difícil justificar els motius que porten a estimar el quantum indemnitzatori que es reclama en una demanda o aquells que determinen que aquest es redueixi respecte del que s'ha sol·licitat. No obstant, aquesta Sala estima correcte la valoració feta per l'Hble. Batlle entenent que, encara que es raonable pensar que la Sra. Sánchez s'ha vist afectada per la situació en la què es troba el seu fill, el fet de no conviure amb ell fa que aquesta afectació no sigui constant, com succeeix amb l'esposa i els fills del Sr. O., i per tant la indemnització fixada resulta adequada. El mateix es pot dir en el cas del Sr. J.C.O., i encara en major mesura, ja que tampoc conviu amb la família i encara que la relació amb ella s'ha acreditat que és molt estreta, mai pot ser igual a la que en principi existeix entre mare i fill.

VII.- En estimar-se parcialment el recurs no procedeix fer especial pronunciament respecte de les costes del mateix en virtut del que disposa el Codi 7,51,5.

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR el recurs d'apel·lació interposat per la representació del Sr. A.M.M. i la companyia d'assegurances F.A. S.A. contra la Sentència dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles en data 11 d'abril del 2006, imposant als recurrents les costes del mateix.

ESTIMAR parcialment el recurs d'apel·lació interposat per la representació de la Sra. I.A.S., els Srs. S.O.A. i J.C.O., la Sra. L.S.S. i els fills menors d'edat D.O.A. i A.O.A. representats per la seva mare I.A.S., pel que respecte a les costes judicials de la instància que s'imposen als demandats, sense fer especial pronunciament respecte de les d'aquesta alçada.

CONFIRMAR la Sentència recorreguda en tots els demás aspectes.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.